

מסורת הש"ס

- (א) [נעיל כג.], (ב) שבת נא., (ג) [נשן לקמן כט: יבמות קה:]; (ד) [נע' מוס' שבת נא. ד"ה אלו מוס' נדה יד: ד"ה הילך], (ה) [היינו חילן של זית ע"י מוס' עירובין יח: ד"ה מזורין ומוס' פסחים לו. ד"ה מה], (ו) [ג"ל את האופה], (ז) קידושין מט: ע"ש, (ח) [מדמכזי לה בלא מפיק הא דריש שלא נתקיים ולא עמד לה הכית בלחך שנערך כך כתב הרמב"ן בפי' החומש סוף פ' מנחות וע"ע חספות קידושין מט:]; (ט) [שבת לג.], (י) פסחים פז., (י"א) [יבואר ופי' מתוק ממלא בנשים בית חממה דף טז: ועוד בדף לה: ח"ל רש"י מגיד דף י' ע"א ד"ה אפי' ובי' לש"ס בגלי שוא עמוק כדאמרין במשפטים הושיעני זו הש"ס של בגלי עכ"ל וע"ע ריבש"א ביומא פ' הוציא לו דף טז. וממלאט מועתק בפ"י חגיגה פקק א'], (י"ב) [קמח. חג.], (י"ג) [נעיל כג.], (י"ד) [ערכין כג.], (ט"ו) [ג"ל אחר ד"ה כנפני], (ט"ז) [בס"א: מטיפה], (י"ח) [לחן], (ק) [דברים כד].

הגהות הב"ח

- (ה) גמ' א"ר יתכן ובי' מ"ח שבא"י משמנזין זה לזה:

מוסף רש"י

להטמין את הצונן. מפני החום (שבת נא.). ממלא מקום אבותיו. גדול כאביו (שם), היה כפוף ויושב לפני רבי. מפני כבוד הנישואות ולא היה מורה לפני אע"פ שגדלו היינו (שם), וקאמר כבר הורה זקן. גדלו ונשאו עלי (שם). האיפה. לעיל מנה מביז זאת הכעשה וישלן חותה אל תוך האפה, ישר הרע שמעיר בידם השלישי בתורה כדלמדין (לקמן סד). סדויה בדורה דלחלה, ואלו שמי נשים נשאו יצר הרע של מטיפה וגסות היות, דכתיב ורוח כנפיהם היא גסות הרוח, ומטיפה נחלה בעיני דדייק לה כנפיה החסידה שעושה חסידות עם חברותיה כדלמר (חולין קג). בגלו טריפות (קדושין טח). דיקא גמי דכתיב לבנות לה בית. גמי הולכה כתיב לכן שמי נשים וגיבי קביעתא כנפנא לבנות לקנות בגבל תבג לה, דהייט מטיפה לחודה, לשון אחר לבנות ולא בנו (שם), מאי עניות. דהוה ליה סימנא לבנות. עניות תורה. דלחה נטח על גמי היות, דמתוך גסותו אין משמש כל זרכו ואין מחזר על שמעמו (שם), ולא זכתה ללמד. אלמא עניות דמורה בעולם הוא שהיה צב דניחל כדמכזי (דעיל ח) ואי

בעדים פסולים ודיינין כשרין. בעל דין פוסל הדיינין והעדים ונמנאו דבריו אמת על העדים ומשום הכי מהימנין ליה אפי' לגבי דיינין: **סיפא**. שנמנאו דבריו אמת על הדיינין שפסולין הם ומשום הכי מהימנין להו אעדים אליבא דר"מ ורצנן לית להו מיגו: **אינא** צי **דינא אחרינא**. ואינו נוגע בעדות: **רצין סבר אמרינן מיגו**. בעלמא כדקיימא הכא טעמא משום מיגו הוא ואי לאו הכי הוא לא הוה פסיל רצי מאיר ולרצ דימי לא אמרי' מיגו בעלמא: **וטוחנן זה בזה**. מתיקס ומקיס זה בזה אלמא חריפא טובא הוה ומקרי ליה לר' מאיר דרך ענוה פה קדוש: **אמר רבינא**. ומאי תמהא והלא ר' מאיר עוקר הרי הרים הוא כלומר אלס וגבר טפי טובא: **וראה כמה**. כלומר לא אתמוהי קא ומתהי אלא הכי קאמר צא וראה כמה צני ארץ ישראל מחצבין זה את זה דהא ריש לקיש חריף וחכים טובא הוה וקרי ליה לר' מאיר פה קדוש קא מחצב ליה ומייסב את הדבר להתיקיס: **להטמין את האונן**. מים זונן ומתיירא שלא יוחמו אסור להטמין בחול זונן (לזורר צבת) [בשבת]: **הורה זקן**. ר' יוסי דלזלינן בתריה: **ממלא מקום אבוסוי**. חסוד כלציו: **מחנלים**. בלשון עז וחמה מקשין זה לזה. ובני א"י נוחין יחד ומעיינין יחד ומתקן זה את דברי זה והשמועה יואלה לאור: **משמנין**. נוחין כשמן: **ע' איפה**. זה יצר הרע: **שפי נשים**. נשופות^[פ] וגסות הרוח: **ורוח כנפיהם**. חנופה גסות הרוח: **כנפי החסידים**. זו חנופה שמראין עולם חסידים: **לנפות לה בית**. ולא כתיב **להם** אלמא האחת לצדה נמיסצה שס: **ענינו תורה**. בעולם היא. דניחל בעולם הוה דכתיב (דעיל ח) ואני (הייית) בשושן הבירה אשר בעולם המדינה ולא רצן תורה. עזרה הוה **בגבל ולמד חק** ומשפט בישראל: **במשפטי השפיני**. שאין נוחין זה עם זה ותלמודם ספק צידס: **במתני' נאמן עני**. להיות דין: **אנא**. פסול מן התורה לדוניי לא לזכות ולא לחיוב דנפקא לן בפירקין (דף סז): מלא יומתו אבות על צנים וגו' (פ'): **דור** לי לשון שצועה: **יכול לחזור צו**. ולישאל שצועה גמורה: **גב' דקבלה עליה צד**. דיינא ואע"ג דליכא תרי אחריני צדדיה א"ר מאיר יכול לחזור צו: **במחול לך**. אי תובע אמר לנתבע נאמן עלי אנא או אציך אס זיכוך יהא מחול לך התם קאמרי רצנן אינו יכול לחזור צו דהא זכה זה צמה שזידו מכיון שילא זכאי: **אלב נאמן** לך. דנתבע אמר **תובע אל** יתייבוי אנא או אציך אתן לך: **דברי הכל יכול לחזור**. דהואיל והממון בידי אין צו כח לתובע להוציא אלא דדיינין כשרין: **טעמיה דנפשיה קאמר**. ופליג אחרוייהו:

צאותן

בשון הבירה אשר בעולם מדינה, וכן מדרש, ולא היו דורס עוקקים בתורה ולא זכו אלו החכמים ללמד כאלו לא היה להם שדים להניק, אלא בגל זכותה ללמד כדכתיב צעורה כי הין לצדו לדרוש את תורת ה' ולעשות וללמד צישרל חק ומשפט (שם, וכע"ז פסחים י"ז). זה תלמודה של בבל. שחא עמוק (ותרגו י). נאמן עלי אבא. דיינין קמיירי מדקמני ג' רועי בקר (דעיל כג), כגון דקבליה עליה בחד. הא דקמי נאמן עלי אנא כגון דקבלה עליה צד דין ויש שנים כשרין עמו ואפילו הכי כיון דפסול מדאורייתא מצי הדך ציה (קעיל כג).

בצ"ה במקרא ובמשנה וכו'. פירש רצינו תס דצתלמוד שלנו אנו פוטרין עלמנו ממנה שאמרו חכמים (מסכת ע"ג דף יט:) לעולם ישלם אדם שנתייו שליש במקרא שליש במשנה שליש בצ"ס אע"פ כן אנו קוראים בכל יום פרשת התמיד ושונים במשנת אחרו מקומן וגורסין רבי ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות וכו':

אמר רב דימי בגין דקבדיה ע"יה בחד. פירש הקונט' דלפילו הכי קאמר ר' מאיר דיכול לחזור צו ולא נהירא דכיון דלרצותא נקטיה הוה ליה למימר לא זריכא כו' דמדקאמר כגון משמע דדוקא קא אמר כגון דקבלה עליה צד על כן נראה דלמילתייהו דרצנן קאי דדוקא כגון דקבלוה עליה צד דחדא לריעותא הוא דליכא קאמרי רצנן דאינו יכול לחזור צו אלא אי קבלה עליה צבי מרי יכול לחזור צו אף לרצנן כיון דליכא תרמי לריעותא: **רצא**

המדרש כאילו עוקר הרי הרים וטוחנן זה בזה הכי קאמר בא וראה ^א כמה מחבבין זה את זה כי הא דיתבי רבי וקאמר אסור להטמין את הצונן אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי אבא ^ב התייר להטמין את הצונן ^א ל' כבר הורה זקן אמר רב פפא בא וראה כמה מחבבין זה את זה דאילו רבי יוסי קיים ^א היה כפוף ויושב לפני רבי דהא ר' ישמעאל בר' יוסי ממלא מקום אבותיו הוה והיה כפוף ויושב לפני רבי וקא אמר כבר הורה זקן ^אר אושעיא מאי דכתיב ^י ואקח לי (את) שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים נועם אלו ת"ח שבארץ ישראל שמנעימין זה לזה בהלכה חובלים אלו ת"ח שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה ^י ויאמר (אלי) אלה [שני] בני היצהר העומדים וגו' ^י ושנים זיתים עליה יצהר אמר רבי יצחק אלו ת"ח שבא"י ^ה שנוחין זה לזה בהלכה כשמן זית ושנים זיתים עליה אלו ת"ח שבבבל שמרורין זה לזה בהלכה ^ה כזית ^י ואשא עיני וארא והנה שתיים נשים יוצאות ורוח כנפיהם ולהנה כנפים החסידה ותשאנה ^ה האיפה בין השמים ובין הארץ ואומר אל המלאך הדובר בי אנה המה מוליכות את האיפה ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שגער ^אר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי זו חנופה וגסות הרוח לבבל וגסות הרוח לבבל נחית והאמר מר עשרה קבין גסות ירדו לעולם תשעה נטלה עולם ואחת כל העולם כולו אין לבבל נחית ואישתרבווי דאישתרבב לעולם דיקא גמי דכתיב לבנות ^ה לה בית בארץ שגער ש"מ והאמר מר ^ה סימן לגסות הרוח עניות ועניות לבבל נחית מאי עניות עניות תורה דכתיב ^ה אחות לנו קטנה ושדים אין לה ^א אמר ר' יוחנן זו עולם שזכתה ללמוד ולא זכתה ללמד מאי בבל ^אר יוחנן בלולה במקרא בלולה במשנה בלולה בתלמוד ^ב במחשכים הושיבני כמתי עולם אמר ר' ירמיה ^ה זה תלמודה של בבל: **במתני' י** אמר לו ^ה נאמן עלי אבא נאמן עלי אביך ^ה נאמנים עלי שלשה רועי בקר ^ר מ אמר יכול לחזור דור לי בחיי ראשך ^ר מ אמר יכול לחזור בו וחכ"א ^י אין יכול לחזור בו: **גב' א**מר רב דימי בריה דרב נחמן בריה דרב יוסף כגון דקבליה עליה בחד אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת במחול לך אבל באתן לך דברי הכל יכול לחזור בו ורבי יוחנן אמר באתן לך מחלוקת איבעיא להו באתן לך מחלוקת אבל במחול לך דברי הכל אין יכול לחזור רבא אמר מחלוקת באתן לך אבל במחול לך דברי הכל אין יכול לחזור רבא דאמר כמאן רבא טעמא דנפשיה קאמר איתיביה רב אחא בר תחליפא לרבא ^ה היה חייב לחבירו שבועה ואמר לו דור לי בחיי ראשך רבי מאיר אומר יכול לחזור בו וחכמים אומרים אין יכול לחזור בו

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

בר.

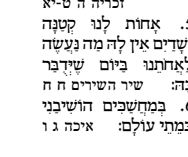
א מיי פ"ד מה' שבת הלכה ד' סמג לאין סה טוש"ע א"ח סי' רט סעיף ו':

א ב ג ב מיי פ"ו מה' סנהדרין הלכה ב סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' כב סעיף א ובשקנו מידו:
י ב ד מיי" שס הלכה ג טוש"ע שס סעיף ג:

תורה אור השלם

- ↑ וְאָרְעָה אֶת צֶאֱן הַהֲרָגָה לְכֹן עֲנֵי הָצֹאן וְאָקֹחַ לִי שְׁנֵי מִקְלֹת לְאֶחָד קְרָאתִי נֹעֵם וְלְאֶחָד קְרָאתִי חֻבְלִים וְאָרְעָה אֶת הָצֹאן:
זכריה יא ז
- ↑ וַיֹּאמֶר אֵלֶּה שְׁנֵי בְנֵי הַיָּצִהָר הַתְּמַיִּים עַל אֲזִינוֹן בִּלְ הָאָרֶץ:
זכריה יא ז
- ↑ וּשְׁנַיִם זִיתִּים עָלֶיהָ אֶחָד מִימֵין וְהַגִּלְתָּ וְאֶחָד מִשְׁמָאלָהּ:
זכריה ד ג
- ↑ וְאָשָׂא עֲנֵי וְאָרָא וְהָנָה שְׁתֵּימָן נָשִׁים יוֹצְאוֹת וְרוּחַ כְּנָפֵיהֶם וְלַהֲנָה כְּנָפִים כְּכַנְפֵי הַתְּסִידָה וְתִשְׁאָנָה אֶת הָאִיפָה בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם:
וְאָמַר אֶל הַמַּלְאָךְ הַדּוֹבֵר בִּי אָנָּה הִנֵּה מוֹלֵכוֹת אֶת הָאִיפָה:
וַיֹּאמֶר אֵלֵי לִבְנוֹת לָהּ בֵּית בָּאָרֶץ שֶׁנָּעַר וְרוּחֹן וְהַיָּצִהָר שָׁם עַל מִקְבְּלָהּ:
זכריה ה ט-יא
- ↑ אֲחוֹת לָנו קֵטְנָה וְיָשִׁידִים אֵין לָהּ מִזֶּה נְעֻשָׁה לְאַחֲתָנוּ בְּיוֹם שִׁיבָר שֶׁ שִׁיר הַשִּׁירִים ח ח בְּמִחְשָׁבִים הוֹשִׁיבֵנִי כְּתוּב עוֹלָם:
איכה ג ו

רבינו חננאל

הלכת כחכמים ואף ר' לא אמר אלא לברר א"ל אנא גמי לברר קאמינא הא דאמר רבין א"ר יוחנן רישא בעדין פסולין וירינין שרין מנו דפסלי עדים פסלי גמי דיינין כלומר יכול בעל דין לומר כבר נגמר זה הדין שבלבתי על עצמי לדון בפני ב"ד זה מאחר שנפסלו העדים ואם טוען בעל דין כי יש לי ראיה אחות התחלת הדין הוא זה וצריכין אנו לברר לנו דיינין כו'. פשוטה היא: דלוי חכמים מחבבין זה את זה הלא תראה כי מי שרואה ריש לקיש בבית המדרש רואה כח החכמה שלו כאלו עוקר הרים וטוחנן זה בזה, והיה אומר על ר' מאיר פה קדוש יאמר דבר זה ואע"פ שאמר רבינא הוראה ר' מאיר בבית המדרש כאלו עוקר וטוחן הרי הרים זה בזה. וכן ר' היה יושב ואומר אסור להטמין בשבת הצונן. אמר לפניו ר' ישמעאל ב"ר יוסי אבא התייר להטמין הצונן אמר ר'

כבר הורה זקן ואע"פ שאילו היה ר' יוסי קיים היה כפוף ויושב לפני ר' דהא ר' ישמעאל בריה ממלא מקום אבותיו הוא וכפוף היה ויושב לפני ר' ואפילו הכי אמר ר' כבר הורה זקן שהיו מחבבין זה את זה: **לאחר** קראתי נועם אלו ת"ח שבא"י שמנעימין זה לזה בהלכה. ולאחד קראתי חובלים. אלו ת"ח שבבבל שמחבלין זה לזה בהלכה וכן שני בני היצהר. ת"ח שבא"י נוחין זה לזה כשמן. ושני זיתים עליה. אלו ת"ח שבבל שמרין זה לזה כזית. והנה שתיים נשים יוצאות ורוח כנפיהם וגו' ויאמר ה' לבנות לה בית בארץ שגער. וא"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי זה חנופה וגסות הרוח שירדו לבבל ואסיק' דגסות נחתא לבבל ואישתרבכא לעולם. ודייק' מדרכתיב לבנות לה בית ולא כתיב לבנות להם בית. ש"מ דחנופה לכרה בכל כלומר טעמים שלו צפונים ועלומים כמים עמוקים: ירושלמי תרין בני אינש הוה להון דין באנטוכיא אמר חד לחבריה מה דר' יוחנן אמר מקובל עלי. שמע ר' יוחנן ואמר לאו כל כמיניה מטרפא בעל דיניה אלא שמעין מליהון תמן ואין הות צרכא כתבין ונשלחין עובדא לרבנן. תרין בני אינש הות להון דין כשבריא זה אומר בב"ד הגדול זה אומר בב"ד הקטן שומעין לזה שאמר בב"ד הגדול: **מתני'** א"ל נאמן עלי אבא נאמן עלי אביך נאמנין עלי ג' רועי בקר כו'. אויך כגון דקבליה בחד כלומר אבא ועד אחר עמו. אבן אבך ואחר עמו נאמנין עלי ר' מאיר אומר יכול לחזור בו וחכ"א אין יכול לחזור בו וקיי"ל כי המקבל עליו בקעין דלא כאסמכתא עד אחד כשנים [מהנין] ואין יכול לחזור בו ואפילו בעל דין עצמו אם קבלו בקעין מבצעלין אינו יכול לחזור בו וכן מפורש בשבועות (מ"ב ע"א) וכן המקבל עליו ג' רועי בקר כיוצא בהן (וקיי"ל דהמקבל עליו עד אחד כשנים בקעין אינו יכול לחזור בו). אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת ר' מאיר וחכמים במחול לך אבל באתן